

NÂNG CAO KỸ NĂNG BIÊN DỊCH TIẾNG ANH CHUYÊN NGÀNH XÂY DỰNG ĐÁP ỨNG NHU CẦU HỘI NHẬP QUỐC TẾ

/ | Ths. Vũ Thị Thanh Hương*

Trước xu thế hội nhập và toàn cầu hoá, ngành Xây dựng ngày càng phát triển đáp ứng nhu cầu của đối tác trong và ngoài nước. Các bản vẽ kỹ thuật hay những dự án không chỉ được thể hiện bằng tiếng Việt mà còn được viết bằng tiếng Anh. Do vậy, biên dịch tiếng Anh chuyên ngành Xây dựng trở nên phổ biến và cần thiết hơn bao giờ hết. Tiếng Anh chuyên ngành Xây dựng tương đối rộng bao gồm nhiều lĩnh vực khác nhau như thiết kế, thi công, cầu đường, cơ khí, xây dựng dân dụng v.v... Tài liệu tiếng Anh chuyên ngành Xây dựng cũng chia thành nhiều hạng mục khác nhau phù hợp với từng lĩnh vực. Để hiểu và dịch được tài liệu chuyên ngành này, người biên dịch không những phải thông thạo ngôn ngữ và chuyên ngành mà còn cần có phương pháp dịch thuật khoa học mới có thể đảm bảo được chất lượng bản dịch. Chính vì vậy, việc nâng cao kỹ năng biên dịch tiếng Anh chuyên ngành Xây dựng là hết sức cần thiết.

Để đáp ứng được công việc biên dịch tiếng Anh chuyên ngành Xây dựng với sản phẩm là các dịch chất lượng, người biên dịch cần:

Nâng cao kỹ năng biên dịch tiếng Anh là cần thiết, đáp ứng nhu cầu hội nhập quốc tế

Nắm vững những kiến thức cơ bản trong ngành Xây dựng. Điều này rất quan trọng vì chỉ khi người biên dịch có kiến thức cơ bản thì mới có thể dịch sát nghĩa với bản gốc được.

Nắm vững thuật ngữ tiếng Anh chuyên ngành

Để đảm bảo bản dịch có độ chính xác cao, cần nắm vững thuật ngữ tiếng Anh chuyên ngành Xây dựng để có thể áp dụng tốt những kiến thức trong sách vở vào thực tế. Chủ động tìm hiểu về tiếng

Anh chuyên ngành Xây dựng thông qua các hồ sơ, bản vẽ, hay dự án v.v...

Nâng cao vốn từ vựng tiếng Anh chuyên ngành

Biên dịch viên tiếng Anh luôn cần có vốn từ vựng phong phú. Vốn từ vựng phong phú sẽ giúp chúng ta tăng khả năng đọc, hiểu và tiết kiệm thời gian khi dịch tài liệu. Chuẩn bị sẵn một cuốn sổ để ghi lại những từ mới luôn là vật không thể thiếu của nhiều người làm nghề biên dịch viên. Bên cạnh đó, người

* VT Viện Đào tạo và Hợp tác quốc tế - AMC

dịch có thể tìm kiếm thông tin trên Google để hiểu sâu hơn về cách dùng từ cũng như ý nghĩa của các từ mới. Theo đó, tốc độ và chất lượng bài dịch chắc chắn sẽ được cải thiện. Không chỉ cần thiết phải nâng cao vốn từ vựng tiếng Anh, biên dịch viên cũng cần nâng cao vốn từ vựng tiếng Việt. Đôi khi, chúng ta có thể hiểu nghĩa tiếng Anh nhưng để diễn đạt lại bằng tiếng Việt thì gặp khó khăn. Do vậy, khi cần dịch tài liệu tiếng Anh, người dịch nên đọc trước một số văn bản ở lĩnh vực tương đương bằng tiếng Việt để tăng vốn từ vựng và tham khảo văn phong, cách diễn đạt của loại văn bản đó. Muốn có được bản dịch sát nghĩa, dễ hiểu và truyền tải được hết thông điệp của bản gốc, người biên dịch cần phải trau dồi cả tiếng Anh lẫn tiếng Việt mỗi ngày.

Tăng cường đọc tài liệu tiếng Anh chuyên ngành

Đọc thật nhiều tài liệu cũng là cách tốt để cải thiện kỹ năng biên dịch tiếng Anh. Khi đọc báo, tạp chí, sách tiếng Anh, người đọc sẽ làm giàu cho vốn từ vựng của chính mình. Thông qua cách này, chúng ta có thể rèn luyện kỹ năng phân tích câu đồng thời nhớ được những cấu trúc khó dịch. Đây cũng là cơ hội tốt để bổ sung thêm kiến thức, kỹ năng cho bản thân. Biên dịch viên có thể đọc những tài liệu tiếng Anh hoặc bài dịch đã được dịch sang tiếng Việt. Thông qua việc đọc tài liệu, chúng ta có thể học được cách sử dụng ngôn từ trong từng ngữ cảnh, cách trau chuốt từ ngữ v.v... Biên dịch viên phải là người có vốn từ vựng phong phú, có sự hiểu biết sâu rộng trong nhiều lĩnh vực. Hãy tích lũy những điều này qua việc đọc sách, báo... mỗi ngày để trang bị thêm kiến thức cho mình.

Cải thiện kỹ năng viết

Kỹ năng viết là một phần quan trọng trong công việc biên dịch tiếng Anh. Để cải thiện tốt kỹ năng viết, cần nắm chắc văn phong, từ vựng, cấu trúc ngữ pháp v.v... cả tiếng Anh và tiếng Việt. Khả năng viết tiếng Anh tốt sẽ giúp chúng ta nhận biết cấu trúc câu, văn phong, phân

Để hiểu và dịch được tài liệu chuyên ngành Xây dựng, người biên dịch cần thông thạo ngôn ngữ chuyên ngành và phương pháp dịch thuật khoa học

tích ý nghĩa của bài dịch. Đối với tiếng Việt, biên dịch viên cần hiểu rõ ngữ pháp, cách dùng từ, thành ngữ v.v... để có thể truyền tải đầy đủ ý nghĩa của tài liệu một cách ngắn gọn, dễ hiểu. Nhằm nâng cao kỹ năng biên dịch tiếng Anh, chúng ta nên viết thường xuyên, có thể bắt đầu với một đoạn văn ngắn về những điều mình thích hoặc viết nhật ký mỗi ngày. Sau một thời gian, khi đã có những tiến bộ nhất định về kỹ năng viết, chúng ta nên chuyển sang viết những đoạn văn dài hơn và viết các bài báo hay viết blog v.v... Trong quá trình viết nên chú ý đến chính tả, ngữ pháp để đảm bảo chất lượng của bài.

Xem phim và luyện kỹ năng dịch

Xem phim có thể giúp rất nhiều trong việc cải thiện kỹ năng biên dịch tiếng Anh. Có thể xem các bộ phim nước ngoài kèm với phần dịch hoặc không có. Tuy nhiên, chúng ta cần phải tập trung ghi lại các câu, từ vựng mới và ngữ cảnh của chúng. Điều này sẽ giúp chúng ta biết cách dịch các từ, câu văn phù hợp với ý nghĩa mà tác giả muốn truyền đạt. Xem phim cũng giúp các biên dịch viên hiểu được văn hóa và con người của các quốc gia nói tiếng Anh để sử dụng trong các ngữ cảnh khác nhau khi dịch bài. Điều này sẽ tăng chất lượng bài dịch đáng kể.

Rèn luyện kỹ năng tra cứu

Trong quá trình dịch thuật, biên dịch viên sẽ gặp rất nhiều tình huống như

biết nghĩa của từ, nhưng không biết dịch như thế nào cho hợp với ngữ cảnh. Do vậy, chúng ta cần phải có kỹ năng tra cứu. Ngoài những từ có trong từ điển, các biên dịch viên có thể sử dụng Internet để tra cứu các từ ngữ khó, các thuật ngữ chuyên ngành đặc biệt một cách nhanh chóng và chính xác. Trong thực tế, việc bổ sung và nâng cao năng lực đều rất cần thiết đối với các biên dịch viên. Vì vậy, việc tra cứu để có thể nắm bắt được những thông tin cần thiết là rất quan trọng.

Trau dồi kỹ năng sử dụng máy tính

Nghề biên dịch là nghề thường xuyên phải tiếp xúc và làm việc với máy tính, do đó, người dịch càng am hiểu, sử dụng máy tính thành thạo bao nhiêu thì công việc càng thuận lợi và dễ dàng bấy nhiêu. Người biên dịch cần phải nắm vững các kỹ năng cơ bản về tin học văn phòng, các phần mềm hỗ trợ và đặc biệt là các phần mềm hỗ trợ dịch thuật.

Nắm vững các phần mềm dịch thuật Google Translate – Google Dịch

Google Dịch là công cụ Dịch thuật phổ biến nhất hiện nay và hoàn toàn miễn phí, cho chất lượng bản dịch tương đối tốt, đồng thời lại có khả năng tích hợp hoạt động với các sản phẩm khác đến từ công ty Google. Google Translate không chỉ mạnh ở khả năng dịch chuẩn, dịch sát mà còn hỗ trợ nhiều ngôn ngữ trong đó có tiếng Anh. Chức năng chính của phần mềm dịch thuật này đó là dịch

một đoạn câu hoặc cả trang web sang ngôn ngữ theo yêu cầu. Google Dịch còn hỗ trợ rất nhiều ngôn ngữ khác nhau, đồng thời có khả năng nhận diện các ngôn ngữ đó. Mặc dù chất lượng bản dịch không phải lúc nào cũng hoàn hảo, nhưng trong nhiều trường hợp, nó chính là người hỗ trợ đắc lực nhất. Ngoài ra, ứng dụng Google Dịch trên các thiết bị di động thông minh còn có khả năng nghe lại lời nói và dịch sang tiếng mẹ đẻ. Do đó, phần mềm trở thành công cụ hữu dụng cho những người làm công việc biên phiên dịch, đặc biệt là dịch tiếng Anh chuyên ngành.

Bing Translator

Bing Translator, một sản phẩm của Microsoft, là công cụ dịch được cài đặt sẵn trong Windows Phone. Công cụ này cũng hỗ trợ hàng chục ngôn ngữ, có tính năng tự động phát hiện tích hợp, có thể dịch các trang web hoặc tài liệu được tải lên. Giống với Google, chúng ta có thể dùng Bing Translator để dịch một đoạn âm thanh từ tiếng nước ngoài sang tiếng mẹ đẻ nhờ có tính năng phát hiện ngôn ngữ nói của mình. Khi sử dụng tính năng này, chúng ta cần nói thật to để phần mềm này nhận diện.

Linguee – Cuốn từ điển từ vựng hữu dụng

Linguee ít dịch vụ dịch thuật hơn vì nó là một từ điển dịch thuật và công cụ tìm kiếm. Mặc dù nó không dịch các tài liệu hoặc trang web, người dịch có thể nhập các từ bằng ngôn ngữ mà người

dịch không hiểu và tìm ý nghĩa, bản dịch theo ngữ cảnh sử dụng. Linguee không phải lựa chọn hiệu quả nhất khi chúng ta muốn tra cứu ngôn ngữ nói hay một từ ngoại ngữ bất kỳ nào đó trong cuộc sống hàng ngày, nhưng điều đó không khiến nó trở thành một công cụ kém hiệu quả. Nó thực sự hữu ích cho những người tự học ngôn ngữ khi họ gặp phải những cụm từ lắt léo. Nhìn chung, Linguee không hẳn là một công cụ "dịch nhanh" nhưng nó là một cuốn từ điển từ vựng đích thực với đa dạng ngữ cảnh sử dụng. Vì tính độc đáo, Linguee thường được sử dụng kết hợp với Google Translate - công cụ thứ nhất dùng để dịch thô, công cụ thứ hai dịch chuẩn xác.

Kết luận

Để giúp biên dịch viên nâng cao năng lực dịch thuật tài liệu tiếng Anh chuyên ngành Xây dựng đáp ứng yêu cầu hội nhập quốc tế, bài viết trên đưa ra một số gợi ý để cho độc giả tham khảo. Với sự nỗ lực của từng cá nhân, các biên dịch viên nói chung và trong ngành Xây dựng nói riêng cùng với sự trợ giúp của các phần mềm dịch thuật sẽ có những bản dịch chính xác, hiệu quả.

TÀI LIỆU THAM KHẢO:

1. Hutchinson, T. and A. Water (1987). English for Specific Purposes: A Learning centred Approach. Cambridge: CUP.
2. Nunan, D. (1991). Language Teaching Methodology.

3. Quyết định số 1400/QĐ-TTg ngày 30 tháng 9 năm 2008 của Thủ tướng Chính phủ về việc phê duyệt Đề án "Day và học ngoại ngữ trong hệ thống giáo dục quốc dân giai đoạn 2008 – 2020".

4. Quyết định 1332/QĐ-BXD ngày 13/10/2020 của Bộ Xây dựng về việc Ban hành kế hoạch của Bộ Xây dựng thực hiện Quyết định số 1659/QĐ-TTg ngày 19/11/2019 của Thủ tướng chính phủ phê duyệt Đề án "Chương trình quốc gia về học tập ngoại ngữ cho cán bộ, công chức, viên chức giai đoạn 2019-2030";

5. Quyết định số 1659/QĐ-TTg ngày 19/11/2019 của Thủ tướng Chính phủ phê duyệt Đề án "Chương trình quốc gia về học tập ngoại ngữ cho cán bộ, công chức, viên chức giai đoạn 2019-2030";

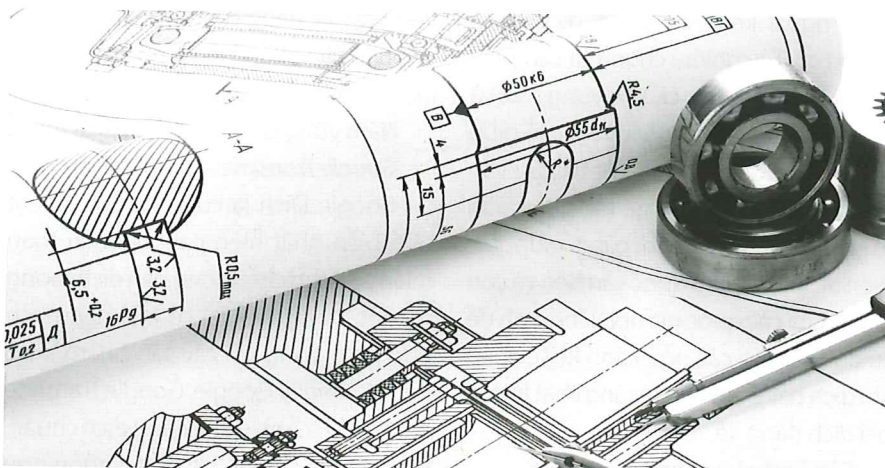
6. Quyết định số 826/QĐ-BXD ngày 20/6/2018 của Bộ trưởng Bộ Xây dựng về việc Ban hành Quy định tiêu chuẩn chức danh lãnh đạo, quản lý của các đơn vị hành chính và đơn vị sự nghiệp công lập thuộc Bộ Xây dựng.

7. Thông tư số 11/2014/TT-BNV ngày 09/10/2014 quy định chức danh, mã số ngạch và tiêu chuẩn nghiệp vụ chuyên môn các ngạch công chức chuyên ngành hành chính.

8. Thông tư số 05/2017/TT-BNV của Bộ Nội vụ ngày 15/8/2017 sửa đổi, bổ sung một số điều của Thông tư số 11/2014/TT-BNV ngày 09/10/2014 và Thông tư số 13/2010/TT-BNV ngày 30/12/2010 của Bộ trưởng Bộ Nội vụ về tiêu chuẩn nghiệp vụ chuyên môn, bổ nhiệm ngạch và xếp lương đối với các ngạch công chức chuyên ngành hành chính và việc tổ chức thi nâng ngạch công chức

9. Thông tư số 01/2014/TT-BGDĐT ngày 24 tháng 1 năm 2014 về việc Ban hành khung năng lực ngoại ngữ 6 bậc dùng cho Việt Nam.

10. Widdowson, H.G. (1981). English for Specific Purposes: Criteria for Course Design in English for Academic and Technological Purposes, Eds. L. Selinker, E. Tarone, and V. Hanzeli Rowley. Mass; Newbury

Các phần mềm dịch thuật hỗ trợ biên dịch viên có những bản dịch chính xác, hiệu quả